

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 frt — kr.
Hát hóra 2 frt 50 kr.
Három hóra 1 frt 25 kr.
Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.
Egyes számok 12 kr-ával kaphatók a kiadóhivatalban.

BARS.

HIRDETÉSEK

Négyházasos petit-szor egyszeri közlésért 7 kr.
Kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. ártandó.
Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 50 krajczár.

A nyiltérben:

minden négyházasos garmond sor díja 15 kr.

Vélünk összeköttetésben levő hirdető-irodák, előfizetők, vagy a gyakori hirdetőik totemes d. j. kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A köziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.

Köziratok vissza nem adandók.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer.

— vasárnap reggel. —

A hirdetőket, előfizetőket s a reklamázozókat a kiadóhivatalban

(Takarék- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

HIVATALOS KÖZLEMÉNY.

7703. 1896. sz. Barsvármegye alispánjától.
Meghívó.

Barsvármegye törvényhatósági bizottsága f. évi márczius hó 26-án tartott közgyűlésében 141. sz. a. kelt közgyűlési határozatában kijelentett rendelkezése szerint

1896. évi június 18. napján délelőtt 10 órakor Aranyos Maróthon a vármegye székház nagytermében évnegyedes rendes közgyűlést tartja; melyre a törvényhatóság bizottsági tagjai meghívottak.

Ar.-Maróthon, 1896. évi június hó 9-én.

Dr. Ruffy Pál,
alispán.

Laktanyaügyünk kérdéséhez.

Léva város képviselőtestülete a múlt héten tartott közgyűlésében ritka egyértelműséggel a részben renoválandó, részben pedig ujonnan építendő honvédlaktanya költségeire 80000 forint kölcsön felvételét határozta el. Ezen elhatározásának alapindoka bizonyára csak az lehetett, hogy a honvédséget még áldozatok árán is megtartani ohajtja a város területén. Nem óhajtunk ezuttal a honvédség megtartásával járó erkölcsi s anyagi előnyökkel foglalkozni, mert hiszen ez lapunk hasábjain már annyiszor kifejtett, ezuttal csupán az az aggodalmakat szeretnők eloszlatni, melylyel a város polgárságának egy része a felveendő kölcsön iránt viseltetik.

Itt egyedül az lehetne a főkérdés, vajjon a laktanyára fordított költséget fedezi-e a várható bérjövdelem? Vajjon a hozott áldozat arányban fog-e állani a várható anyagi s erkölcsi előnyökkel? Őszintén, minden habozás nélkül igennel felelhetünk e kérdésre.

Léva város képviselőtestülete épen azért állott el a vásártéren építendő új laktanya tervétől, mert a befektetett tőkék nagy része, melyet ismét csak

kölcsön utján kellett volna előteremtünk, örök időnkig kamatozatlanul hevert volna. A régi laktanyának tervezett kibővítése pedig csak egy már meglévő ingatlan hasznosítását célozza, a mely a befektetések által a város vagyoni képességét fokozni fogja. Ugyanis, ha felteszszük, hogy a laktanyából a honvédséget kiköltöztették volna, mi célra használtuk volna a régi épületet, melyet ha bérházzá, vagy hivatali helyiségekké alakítottunk volna is, az átalakításra szükséges költséget el nem kerülhetjük volna. Már most nagy kérdés az, vajjon tudtuk volna-e azt alkalmas módon értékesíteni? Bizony bármelyik város nyakán óriási terhet szokott képezni egy-egy üresen hagyott kaszárnya, melynek építési tervezete, berendezése, sőt fekvése is olyan, mely a katonai beszállásoláson kívül más célra alig használható.

Ez maga elég indok lehetett a laktanya hasznosítása céljából annak kibővítésére. Azonban a felveendő kölcsönt és járulékait a honvédelmi-miniszterium által biztosított állandó bérjövdelem teljesen fedezi s így nem kell tartani, hogy a kölcsön fedezése végett a városi közönségnek felette kényes achilles sarkára, a városi pótdó felemelésére lesznünk utalva.

Részünkről azt hiszszük, hogy a laktanya újjaépítésébe való tökebefektetés tiszta vagyon szerzést képez. Mert tekintünk csak végig az országon az újabb huszonöt esztendei alakulásokon, mi csoda örült hajszát indítottak a városok, valahányszor a katonaság, törvényszékek, királyi táblák stb. elhelyezéséről volt szó? Volt nem egy város, mely telkeket, épületeket, sőt befektetendő tőkét ajándékozott közzéllra, a milyenek a kaszárnyák, törvényszékek és kir. táblák székhelyeinek ügyét tekintették, anélkül, hogy akár a telkek és házak értékének, akár az előlegezett tőkéknek visszatérítését vagy kamatozását várták

volna. Arad pl. 20,000 frtot és ingyen telket ígért, ha táblát kap. Nyitra köz tudomás szerint messzemenő áldozatokat hozott a honvédségért, ugyanezt tette Érsekújváris, mikor az ógyallai honvédszárókat megkapta. De hát lehet-e ezekről most már azt gondolni, hogy az ezek elnyerésére fordított költség az ablakon kihajított pénz lenne? A legkevésbé sem. Bölcs előre látással egy a város közönsége számára kamatozó olyan jövdelmi forrást nyitottak meg olyankor, mely jótékony hatását kiterjeszti a város minden polgárára.

Sőt többet mondunk. Illusztris példákat hozhatnánk fel egyes városok történetéből, hogy voltak városok, melyek magán vállalkozóknak gyáripari célokra telkeket s épületeket ajándékoztak és nem bánták meg. Természetesen ez is az élelmességnek egy neme. Mert a mai világban még a levegőben is jövdelmi forrás van, csak tudni kell azt megkeresni.

A mi laktanyánkra fordítandó áldozat nem sorakozhatik ezekhez, mert a mit mi adunk, azt nem indirekte a nagy közönség által nyert előnyökben, de direkte, mint erkölcsi testület vissza is kapjuk. A felvett kölcsönt felemésztí a befolyó bérjövdelem, s hogy ugy fejezzük ki magunkat, az épület maga magát megszerzi a város tulajdonául, mert idővel egy kész épület, mint gyümölcsöző jövdelmi forrás tetemesen szaporítani fogja a város bevételeit. Más szóval a vállalat kifizeti magát a nélkül, hogy ezért bármit is kockáztatnunk kellene.

Igen helyesen tette a városi képviselőtestület, a midőn ily értelemben fogván fel a dolgot haladék nélkül egyhanglag megszavazta a laktanya újjaépítésére szükséges tőkét s így lehetővé tévén a honvédség itt maradását egy olyan vagyon megszerzését biztosította a város számára, mely idővel tehermentes jövdelmi forrásként, — eltekintve a katonas-

ság által amugy is nyújtott indirekt előnyöktől, — fog mindnyájunk rendelkezésére állani.

Mert nem csupán a község vagyónából, de azok hiteléből is alakulhatnak hasznos hajtó jövdelmi források s minden olyan vállalkozás támogatása, mely bármily téren is hasznos hajtó intézetek létesítését célozza, nem csak egyeseknek, de minden polgárnak kötelessége. Élelmesnek kell lennünk mindenképpen. A jelen kínáló előnyeinek ügyes kihasználása leend vagyonunk és hitelünk jövendő megszilárdulásának alapja.

Az ember.

Az anthropológiából.

— Irta: HANUSZ ISTVÁN. —

(Folytatás.)

Tildeman konstatálja, hogy buskomorságban szenvedők, kiket önkéntes étkezésére rábírni nem lehet és csupán vizet isznak, 40—45 napig élhetnek. Toulonban egy gályarab ily módon 63 nap után halt el 1831-ben. Egy katonatiszt 1769-ben a sanmuri várörtömben elejtette minden edelét elutasított magától, az 5-ik napon pálinkát kért, kapott egy üveg ánizs szeszt, azt elfogyasztotta 3 nap alatt; a másodikkal 38 nap érte be, mert csak ivó vizébe csöppentett valamennyit, így fölhasznált 59 nagy kanta vizet. Ekkor beszüntette az ivást, de rá 8 napra véletlenül egy csalédet pillantott meg, a mint az vajjas kenyeret evett; erre megjött az étvágya és enni kért. Szoktatóul levest meg rizskását kapott; a mint lassan a rendszer kosztára került, tetemesen javult állapota, föl is épült volna teljesen, ha egy örülési rohamban önmaga véget nem vet vala életének.

Fogaink száma szabály szerint 32, de lehet akár 40 is. 200 év előtt csak minden 5-ik embernek volt rossz foga, ma pedig 80 közül csupán 1-nek vannak ép fogai és ez kivált a műveltebb osztálynál van így. Az emberi nyálnak csodás hatást tulajdonítanak Tuniszban, miért mint Hesse-Wartegg írja, kellemes dolgot művelhet az idegen a beduin apának, ha a fia arczába köp. Onnan

A körmöcbányai társadalom.

— Irta: Bellaagh Aladár. —

(Folytatás.)

Az egyesület ünnepei közül megemlítjük azt a szép hazafias ünnepet, a melyet az egyesület és az egész város 1890. okt. 26-án ült. E napon leplezte le az egyesület azt az emléktáblát, a melylyel Batori Schulez Bódog 1848/9-iki hős honvédtábornoknak, a város jeles fiának szülőházát, az u. n. Pisotarius-házat (Pisot-haus), jelölte meg. Az emléktábla szürke márványból készült és rajta aranyozott betűkkel e szavak vannak: „E házban született Batori Schulz Bódog, 1848/9-iki szabadságharcunk hőse, 1804. jan. 15. Megjelölte a körmöcbányai magyar egyesület kegyelete.” Schröder Károly, az egyesület elnöke, ismertette a vitéz tábornok életét. Versényi György az egyesület titkára, elszavalta a hős emlékezetére írt költeményét. A lepel lehullása után az egyesület elnöke az emléktáblát a város gondviselésére bizta; a város nevében Chabada József polgármester vette át, lelkes szavakban ígérte, hogy a város kedves kötelességének fogja tartani mindenkor az emléktáblának hű megőrzését, és végül köszönetet mondott az egyesületnek a város nagy fia s a kiváló szabadsághős emléke iránt tanúsított kegyeletéért. A nevezetes ház előtt lefolyt ünnepet, Antos Károly városi karmester vezetése mellett, a férfialoskör alkalmi éneke kezdte s fejezte

*) Megj. a „Bars” 1890. évf. 44., 45. és 46. sz.

TÁRCSA.

Tanulmányi kirándulás.

Főgimnáziumunk 23 tanulója Rozmanits Timót, Zsigmond János, Labancz Mihály s Abelsberg József tanárok vezetése alatt vasárnap, e hó 7-én Selmeözbányára rándult, hogy megtekintse nevezetességeit és gyönyörködjék szép környékében. Az ottani román kath. nagygimn. igazgatója, tanárai főképen Para Endre tanár mindent elkövettek, hogy az ifjuság szives fogadtatásra találjon, s tanulmányi célját elérje. A kirándult ifjak a város polgárainál találtak szives elszállásolásra. Az ottani román kath. nagygimn. tanuló pedig kartársi készséggel szives barátsággal jöttek tanulóink elé egészen Szélnaknájig, s a városban is kalauzai, hűséges kísérői voltak tanulóinknak. Odaérkezésük délutánján megnézték a nagygimn. igazgatójának vezetésrelatt a párját ritkító szép ségu kálváriát, s a Paradicsom hegyről a városra és környékére eső gyönyörű kilátást.

Másnap részt vettek az ottani ifjusággal a koronázás emléknepján tartott misén. Azután megtekintették a m. kir. bányászati és erdészeti akadémia főépületét, kertjeit és nagyszerű gyűjteményeit, ahol is részt az akadémia tanárai, részint a tanáregédek nyújtottak szives készséggel tanulságos magyarázatokat. Ezután az ifjuság részt vett az ág. ev. lyceum épületére illesztett Petőfi emléktábla leleplezési ünnepélyén. Délután jarmét a nagygimn. igazgatója és tanárainak

kalauzolása mellett megtekintette az ifjuság a zuzókat és kohókat, ahol a bányamérnökök szolgáltak tanulságos, érdekes magyarázatokkal. Este alkalmunk volt az ifjaknak gyönyörködni a koronázás emlék napja alkalmából rendezett fényes kivilágításban és a daltársulat, s a bányász zenekar által rendezett szórakodásban.

Kedden, hazajövet megtekintette az ifjuság Alsó-Hámorban a J. J. Geramb féle bányatársulatnak Európában legnagyobb ezüstáru gyárát, ahol is maga a társaság főnöke mélt. lovag Berks Róbert cs. és kir. kamarás vezette az ifjuságot, s mindent kimerítően megmagyarázott, minden fázisát az ott folyó munkáknak bemutatta a tanulóknak, amely szivességét még avval tetézte, hogy ugy a vezető tanárokat, mint a kirándult ifjuságot a gyártelep szép kaszinójában villásreggelivel megvendégelte, hol is a tanárok nevében Rozmanits Timót, a tanuló nevében pedig Pigler István VII. osztályu tanuló fejezte ki háláját pohárköszöntőjében. Kedvesse tette az együttlételet az a körülmény, hogy Berks Róbert urnak kedves és nagyműveltségű neje szintén közéje jött a mulató ifjuságnak és gyönyörködött annak élénkségében és társalgásával felvillanyozott mindenkit.

Végül utközben megtekintették még a garam-szent-benedeki ősrégi, nagyszerű apát-sági templomot. — Bizonyára maradandó emléket hagyott e kirándulás ifjuságnak lelkében és ismereteiket kibővítette, de szívüket egyszersmind hálával töltötte el azok iránt, akik őket oly szives szeretettel, jó-

indulattal fogadták, s a kirándulást sikereső tették.

Beszélgetünk a halálról.

Beszélgettünk a halálról,

Szólt az egyik közülünk:

„Véget ér ott minden érzés,
Nem busulunk s örülünk.”

„Az ember is semmivé lesz,
Mindnyájan, kik itt vagyunk,
Pár év múlva, pár nap múlva
Temetőben porladunk.”

„Hogyha sáppadt ajkainkról
Elröppent a végsőhaj,
Boldog akkor lesz az ember,
Ott nem bántja semmi baj.”

Szólt egy másik: „Bármit mond más,
Iszonyu egy gondolat,
Semmisülve porladozni
Oda lenn a hant alatt.”

„Kedves nékem itt a bú is,
S jó, ha élem a jelent,
Mert nem tudja azt az ember,
Hogy s mikép van oda lent!”

Én csak néztem és lelkemben
Rádgondoltam jó halott:
Hogy, mikép van, te tudod csak,
Am te meg nem mondhatod.

K. J.

eredhetett e hiedelem, hogy az embereknel különbözik a nyál összetétele, tehát ize is; ha negedés pájkosságból két gyermek a nyelvét összeértette, nem ismétli meg másodsor. Ilyen alapon itélendő el a rossz szokás, ha valamit a kis gyermek részére a dajka megcsókol.

Gessmann szerint 1000 hölgy között 560 csucos kezű, a mennyiben mutató és gyűrűs ujjai egyenlően kisebbek, mint a középső, hüvelyk és kis ujjak pedig majd egyforma hosszú; 330-nál az ujjak egyenlősége szögletes alapsíkot mutat, 110-nél pedig inkább széles a kéz, mint hosszú. Ebből azt hozza ki, hogy csak az első csoport az igazán női alap jellem, az utolsó pedig hajlamai és lelki adományaiban túlférfias, — férj és család boldogításra tehát különösen hivatva nincs; a szögletes kezűek ellenben átmenetet képeznek az igazi női és a már férfiasabb irányú típus között. A csucos kezűek legképebbek a női hivatás betöltésére, de alaphibájok az érzelmbeli állhatatlanság. A kezek ilyen alkotásából levont jellembeli következtetések azonban nem állják ki a komoly kritikát.

Az emberi hajszál középvastagsága 0.065 milliméter, hossza hetenkint 3.5 mm-ért növekszik, mi egész éven át 173—186 mm-ért tesz; 50 év alatt, ha mindig félrövidre van nyírva, 8.75 méter hosszát nő és körülbelül 4 év alatt ujjal meg. Tenesseben egy polgárnak a haját rossz tréfa kedvéért üveg lencsével lepörköltek, mikor aludt; a káros 75000 frank kártérítési összegig pörölte be a csiny elkövetőjét. Jó volna tudni, mennyit nyert meg belőle? New-Yorkban fehérré kezdik a hölgyek festeni a hajukat, mert azt hiszik, hogy fiatalítja az arcot és annak előkelő külsőt kölcsönöz. Lehet benne valami.

Londonban évenként eladnak 100 méter-mázsa hamis haját, Párisban is 90 et. Dél-franciaországban Morlane-ban minden pén-teken hajvásár van; a fodrászok ügynökei házról-házra járnak és ha valamely szüköl-ködő nővel a haja váltása árán meg-egyeztek, a fonatot saját kezökkel vágják le kész fizetés mellett. Föltűnést okozott 1869-ben Ausztráliában a Darling folyó forrásvidékén egy néptörzs, melynek haza-nincsen; mert náluk szokás az, hogy számo-ruság jelűl a testüket minden szőrszáltól megszabadítani törekedjenek. Majd ide jutott az a czélcsoport legény, ki egyideűleg egy grizettnek, meg egy idősebb özevegnek tette a szépet, — az első a fehér hajszálait szedeg-tette ki, hogy fiatalítsa, az utóbbi a feke-téket, hogy el ne bizza magát.

be. Délben társas-ebéd volt, a melyen egy-mást érték a szebbnél-szebb felköszöntök. Az egyesület — ez alkalommal — Thaly István egyetemi könyvtár-tisztnek Batori Schulcz Bódogné életéről irt munkáját, a Franklin-társulat sajtójával, szép kiállításban, kinyomatta.

„Névtelen félisteneink“ — a mint Kossuth hívta honvédeinket²⁾ — Körmező föld-jét is megszentelték hamvaikkal. Számosan porladoznak, jeltelen sírokban, a város teme-tőiben.

Ezek közül való Suska István, alhad-nagy a nógrádi honvédszázalójnál, a ki Udvarnokon született, Hontmegyében. Atyja, Pál, ev. lelkész volt Udvarnokon, anyját Horváth Zsuzsannának hívták. Vitéz katona volt, a csataterén lett hadnagygyá; mikor Alsó-Turcsok nevű falu mellett, Turócme-gyében, a „szerencsétlen“ Hurbán³⁾ csapatja ellen való harcban, az ellenség golyója fej-tét halálosan megsebesítette, Körmezőre hoz-ták a halállal vívódó vitézt. Körmezőn, 1849. jan. 17-én reggel 21 éves korában, adta ki hős lelkét. Nagy katonai pompával temették el, 1849. jan. 19-én délután, a

¹⁾ Ezzel a szálló gévé vált kifejezéssel Kossuth először 1852. nov. 12-én Birminghamban mondott nagy beszédében élt.

²⁾ A körmezői ev. egyház halottas-könyve hívja annak; abból a könyvből valók a fennebbi hiteles adatok, a melyeket Burray Ede Miklós, körm. ev. lel-kész és barsi esperes, jegyzett fel benne. A fennebb említett hőskatonáról mond egyet-mást Psozka Ferenc „Görgei Arthur a bányavárosokban 1849-ben.“ című — köziratban levő — becses tanulmányában. Az em-lített lelkész — a ki szintén megérdemli, hogy emléke fennmaradjon — 1801. decz. P. született Palotán, Vesz-prém megyében, meghalt 1870. szept. 30. Körmezőn, a körmezői ev. temetőben temették el, hívei szép sír-kövel jelölték meg sírját. Jó pap és buzgó hazafi volt. Hívei szerették, oly jószívű volt, hogy a neki járó di-jakat a szegényeknek nem fogadta el, sőt — noha ő maga is mindig szegény volt — még ő adott nekik alalmazást, a kolduson — tőle telhetőleg — mindig segítette, megessett olykor, hogy utolsó krajcárját adta oda neki. Lehetetlen meg nem említenünk, hogy a körmezői ev. egyház említett halottas-könyve s minden egyéb anyakönyve, abban az időben, magyar nyelvű, a szabadságharc utáni időben anyakönyveinek nyelve a latin, 1867. után pedig ismét a magyar.

Dr. Elischer Gyula szerint ősi rossz szokása a nőnek, hogy szépségét mindenkép-fokozni, tényleges vagy képzelt fogyatko-zásait palástolni, pótolni törekszik, sokszor szervezete kárával is. Pl. a térdék betanult merevsége csökkenti a járás rugalmasságát, a fűzés meghajlítja a hátgerinczet. A régi görög szoborszépségeknél jól kifejezett láb-fejeik vannak, a mai nő ellenben elszorítja, hogy minél kisebb legyen, holott gyöngíti vele a testtartás biztonságát, elferdül miatta a természet, veszedelmes: medencze szerveire nézve. A kéz ápolása végett tuhajtják a keztyű viselését is, pedig úgy a kezek, mint az arc bőrének a tiszta víz a legjobb ápol-ója, csak nedvesen nem szabad hagyni.

Az arcfátyol is káros, meggyülemlik alatta a szénsav, télen vizgöz csapódik le az arczorrre és rongálja. Az arcfestéket Egyiptom népe találta föl, hogy halottjainak eleven külsőt kölcsönözzen, de már a görög hölgyek önmagokra kezdték alkalmazni, — úgy elfajult ez a mult század elején, hogy festették meg a kis gyermekek ajkát, arcát és szempilláit, ebből a franczia forradalom puritanizmusa ábrándította ki a kölygeket. Ma az esteli világlátás erősbőlése miatt újra fölkap az arcfestés, de még újra a legártat-lanabb rizspor is tönkre teszi rövid évek alatt az arczór üdőségét, mert berakodik a bőrsejtek közé.

Ha a szülők szemszíne egyforma, a gyermekek 88% ánál is olyan lesz; de ha különböző, úgy az apa szemszínét 60%, az anyáét 40% követi. A mesterséges szemek nagyban való gyártásával Párisban a St. Honoré külvárosban 12 gyár 1200 munkás-sal foglalkozik. Félszemű inasokat alkalmaz-nak, hogy rajtok bemutathassák a mester-séges szemek könnyű kezelését. Egy-egy drb. 40—50 frankba kerül.

A török nők legszebbnek tartják az összeérő szemöldöket és a kinél hiányzik, megfelelő színnel félholdat vagy csillagot fest oda a hézag kitöltésül; a szemszőrök fekete-ségét behuzzott fekete selyem szálakkal ügye-keznek folozni. A tuniszi nők is szeretnek a szemöldök közé kereszteteket festeni, mi talán keresztény eredetűkre vall. Bizonyko-dik egy orosz orvos, hogy Konstantinápoly-ban a 18—40 éves hölgyek közt 10% nak van bajusza; csak az a kérdés, mikép jut-hatott a legelterjedtebb orvosi praxis mellett is épen ilyen koru hölgyek közelébe a tör-ökök háremeiben, hogy statisztikáját hite-lesnek vegyék.

A londoni anthropologiai intézet méré-seiből kitűnt, hogy a férfiak 50.9% kánál a

körmezői régi ev. temetőben; az egyházi gyászszertartást Burray Miklós körmezői ev. lelkész és barsi esperes végezte. Sírja már nem található meg.

„A bajnok alszik a föld mély ölében, Ki tudja, merre hamvad hült pora? Sírára, mert nem tudja senki hol van, Nem hull a bánat könyveszent titokban.“⁴⁾

A felebaráti szeretet és a buzgó haza-fiság egy honvédsírt megmentett az enyé-szettől. A régi kath. temetőben eltemetett Kemnitzer Károly honvédőrnagy sírja ez, a melynek a „M a g y a r e g y e s ű l e t“ hiven-gondját viseli, halottak napján feldiszíti, ki-világítja s emlékboszédben dicsőíti a haza vitéz katonáját. Kemnitzer Károly budapesti előkelő polgári család ivadéka volt, a haza szabadság szeretetétől lelkesítve honvédnek állott be, s csakhamar tiszté lett, a honvé-deknek a császáriakkal a turócmezei Felső-Turcsok nevű falu mellett vívott ütközeté-ben súlyosan megsebesült, Campione Sándor polgármester Körmezőre hozatta a nagy be-teget és házában szállásolta el, a hol ő, neje s a haldokló hősnék jegyese a leggon-dosabb ápolásban részesítették, de nem épült föl. Campione Sándor házában halt meg 1849 január 19-én, délután 4 órakor, 40 eszten-dős korában. Temette Hartmann Constant cz. apát és körmezői plébános.⁵⁾ Sírját Cam-pione Sándor polgármester és családja őrizte meg az utókor számára. Igazak a költőnek szavai:

„Mely a hazáért élt a hű kebel Földet termékenyítve hamvad el, És szelleme a sír körül marad, Tettekre intve az utódokat.“⁶⁾

A tisztán tagjai szórakoztatására szol-

⁴⁾ Garay, Vezérhang.
⁵⁾ Azok a hiteles adatok a körmezői kath. plé-bánia halottas-könyvéből valók. Örömmel említjük meg, hogy az említett halottas-könyv, abban az idő-ben, a melyről szólunk, utóbb a nemzet dicső napjai-nak elmultával, többé nem az, hanem latin. A fennebbi magasztalt hősről szól még Psozka Ferenc „Görgei Arthur a bányavárosokban 1849-ben.“ című tanul-mányában.
⁶⁾ Eötvös, Mohács.

jóbb kar erősebb, mint a bal, 16.4% -nál viszonyítva a bal erősebb, 32.0% -nál mind a kettő egyenlő erős; nőknél csak 24.5% -ig erősebb a bal, 28.6% -os esetben pedig egyenlő. A jobb kar, jobb láb valamennyivel hosszabb, csak kivételesen (12% -ig) van megfordítva, egyforma 40% -os esetben. A délaustráliai arany-ásó telepeken egy egészséges, munka kedvelő erős ember két karja 60000 frt értéket képvisel.

(Folyt. köv.)

Budapest, 1896. évi június hó 14.

— Törvényhatóságok a király előtt. — A hódoló dísz-menet. — A milleniumi országgyűlés. — Delegációk. — A kiállítás.

Ritkán van alkalma magyar embernek annyi ünneplő népet egy csomóban látni, a mennyi hétfőn a hódoló díszmenetre részint részvétel, részint megtekintés czéljából egybe gyűlt. Olyan pompát, fényt és ragyogást mutatott be ezuttal a magyar nemzet, a melyet Európa egyetlen népe sem tudna utánunk megcsinálni, a mely ezer esztendő-s multunk minden dicsőségét a legragyogóbb színekkel hirdette. Különösen a törvényható-ságok voltak azok, melyek annyi fényt hal-moztak e napon össze, mintha minden vár-megye házában országok gazdagságával ve-tekedő kincses terem volna, a melyben a mese szerint kádakban felhalmozva áll az arany és ezüst.

A törvényhatóságok küldötteit még a díszmenet előtt, vasárnap fogadta a király. A főispánok a belügyminiszternél gyülekeztek. Felvonulásukat a mint egymásután hosszú kocsisorban haladtak a megyék küldötteivel, óriási közönség nézte. Nemsokára megjel-en-tek a horvát főispánok is s ezután a mi-niszterelnök a királyi várpalota fehér ter-mébe vezette, hol a király fogadta őket. Itt Bánffy Dezső miniszterelnök üdvözölte a főispánok nevében a királyt, ki lelkes szavakkal válaszolt. Ezután a főváros kül-dötsége tisztelgett élén a három polgármes-terrel. A király ezt is igen szívélyesen fogadta.

Másnap volt azonban a nagy nap, a banderium felvonulásának nagy napja. A nemzet történetének egy olyan fenséges részlete volt ez, a mely örök emlékezetes leendő mindazok előtt, kik azt végig nézni szerencsések voltak. Összesen nyolczvanki-lencz törvényhatóság banderiuma vonult ki, másfél ezernyi fővel. S ennek a banderium-nak minden egyes alakja oly szép volt, hogy a külföldi képviselők a legnagyobb elismerés hangján szólott róluk. Rést vett a banderiumban a magyar parlament is, hogy a koronát a Mátyás templomból az új ország-házba kísérfje, hol együttes ülést tartott a magyar országgyűlés két háza.

A vérmezőn gyülekeztek a banderiumok csoportonként. A környéket már kora reg-gel óriási közönség lepte el, mely a hőség daczára is türelmesen szorongott. Kilencz óra tájban megérkezett Perczel Dezső bel-ügyminiszter, a menet vezetője, kinek lovát

gáló egyesületek között a „Concordia e-gy e s ű l e t“ tűnik ki működésével, gyak-ran rendez — jótékony czélokra is — tánc-mulatságokat, műkedvelői színi előadásokat és hangversenyeket; ezt az egyesületet — a melynek latin neve, talán, feltűnő — cseh, morva s osztrák tisztviselők alapítot-ták, még a Bach-korszakban; hogy akkori-ban teljesen német volt, mondanunk sem kell, ma már azonban, főkép elnökének buz-gólkodása következtében, csaknem teljesen magyar.

Derekasán működik az áll. főreliskola szegény tanulóinak „Tápláló intézet“, a „Kisdedővő egyesület“, a „Tüz-oltó egyesület“, a „Koresolyázó egyesület“ és a „Férfi dalkör“, mindezek már nevében kifejezik czéljukat.

Az izraelita „Szentegyesület“ (Khevera kadisa) szegényeket, és főkép sze-gény betegeket gyámolító s temetkezési egyesület; csak felekezeti jótékony-ságot gyakorol ugyan, de buzgón és nagy mér-tékben.

Körmezőnek két pénzintézete is van. Ezeknek egyike, a Takarékpénztár, a mely 1846-ban alakult meg, az ország egyik leg-régibb pénzintézete; másika, a „Népbank, újabb keletű.“

Utóljára maradt, de nem utolsó,⁷⁾ a „Kath. legényegyesület.“ A város-nak ezt az egyik legújabb és legüdvösebb egyesületét Richter Antal alkotta, s jeonleg Matunák Mihály, az egyházi elnök, annak vezetője s éltető lelke.

Az egyesület czéljai: a körmezői iparos ifjuságnak vallásos, erkölcsös és hazafias művelése, munkát nem kapó s betegséggel sújtott tagjainak gyámolítása s a társes-egyesületektől jövő s alkalmazást kereső iparos-segédék testvéries fogadása, utbaigazítás s

⁷⁾ „Thou'ast, not least in love.“ Shakespeare, jul. Caes. III. 1. (a vége felé). Vörösmarty fordításában: „Legvégső bár, nem legkisebb szívemnek.“

két sárga-kékbe öltözött apród vezette. A vérmezőről katonás sorrendben a miniszter megérkezte után a királyi palota udvarán keresztül vonult a menet. Itt megjelent a király és a királyné, a királyi család összes tagjai, az itt időző osztrák miniszterek, tá-bornokok, külföldi követek és konzulok. A menet előtt hat magyar lovas hirmondó régi magyar indulókat haragztatott. Perczel Dezső belügyminiszter, a mint a menettel öfelségeik előtt elhaladt, ősi magyar szokás szerint buzogányát háromszor felemelve üdvözölte a királyt. Innét a menet a Mátyás-templom-

hoz vonult, a hol a koronát s a többi koronázási jelvényeket egy erre a czélra rendelt diszkocsira tették fel, miközben a harango-kat is megkondították. A koronát vivó ko-csikat a főrendek és képviselők díszfogatai követték, melyek élén Vaszary Kólos her-czegprimás gyönyörű kicsija ment, a mely méltó feltűnést keltett minden felé. Ezután a bécsi kapun és a Margithidon keresztül a Markó-utczán az állandó országház felé vette irányát a menet mindenütt a közönség sűrű raja között haladva, mely egy-egy kiválóbb alakot lelkesen meg is éljenzett. Az ország-ház előtti térségen azután megállott a menet.

Benn az új országház kupolatermében már előzőleg összegyűltek a királyi család tagjai, a külföldi diplomaták. Feltűnkedtök-kor megérkeztek az ország zászlóvivői, majd a koronát és a többi kleudiumot hozó ki-küldött főrendek és képviselők. Nem sokára a magyar országgyűlés tagjai is megérkez-tek az együttes ülésre, melyen a főrendiház részéről gróf Károlyi Tibor, a képviselőház részéről Szilágyi Dezső elnököltek. Gróf Károlyi rövid megnyitót beszéde után fel-olvasott a magyar állam ezeréves fennállá-sának törvénybe iktatásáról szóló törvényt. Ezután az ülés jegyzőkönyvét hitelesítették, mire Szilágyi Dezső az együttes ülést bezárta.

S a menet a szent koronával s a többi jelvényekkel újra megindult a megállapított terv szerint a väci körút felé, hol reggel hét óra óta megszállhatlan sokaság a legnagyobb türelemmel várakozott. A fel-állított tribünökön sem maradt egyetlen üres hely. Az Erzsébet-tér és Fördő-utczán át a Ferencz József térre ért a menet, hogy át-vonuljon a lánchidra, melyen erre az időre beszüntették a közlekedést. Mozgott a hid-nak minden része a tomboló paripák alatt; az iszonyu teher megingatta e csodás alkot-mányt, azonban baj nem történt. Nagyszerű látványt nyújtott a menet feloldalt nézve, a mint a hídön áthaladt. A menet a lánch-idről az Albrecht-uton át egyenesen a várba vonult, hol az országgyűlés tagjai lovakkal leszállottak, hogy bemutassák hódolatukat a király előtt. A király a várpalota nagy-termében fogadta a magyar országgyűlést, melynek nevében Szilágyi Dezső üdvözölte. Mire a király elismeréssel emlékezett meg a magyar nemzet jeles tulajdonságairól s kifejezést adott azon obájának, hogy köl-csönös bizalommal és erővel munkálkodjanak a haza felvirágoztatásán. Miután még a koronázási jelvényeket elzárták, az utolsó dísz-

támogatása. Az egyesület járat ujságokat és folyóiratokat, van könyvtára, s tagjai nemcsak vallási tanításban részesülnek, hanem egyéb szükséges és hasznos ismeretekben is nyernek oktatást. Műveli az egyházi s világi éneket. Műkedvelői színi előadásait és egyéb nyilvános mulatságait a közönség örömet látogatja.

Az egyesület nem sérti senkinek vallá-sos meggyőződését vagy érzését. Nemcsak katolikus vallásnak lehetnek tagjai, hanem más vallásuk is. Volt és van számos más vallású tagjai is. Nem bántja senkinek nem-zetiségét. Noha a politikai alapszabályai szerint, ki van tiltva belőle, mindazáltal meg-kívánja, hogy tagjai jó hazafiak legyenek.

Igaz ugyan, hogy az egyesületben nagy számmal vannak németek és tótok, érzüle-tükre nézve, azonban mind jó magyarok. Az egyesület három — magyar, német és tót — nyelvű, de hivatalos nyelve a magyar.

Hogy tagjai nem tudnak mindnyájau magyarul, arról az egyesület nem tehet; fel-vidékünkön a kisedővő s az elemi iskola — sajnos — még mindig úgy bocsátja el növendékeit, hogy nem tudják az ország nyelvét.

Az egyesület hazafias voltát eléggé bi-zonyítja az a tény, hogy a pánszláv érzelmű iparosok távol tartják magukat tőle, s a kik ezek közül tagjai voltak, látva, hogy az egyesületben kifogástalan magyar szellem uralkodik, odahagyták.

Látni való, hogy nagyon ki van fejlődve Körmező egyesületi élete; s igen könnyen meglehet, hogy van oly egyesülete, a melyik hamarjában, nem jutott eszünkbe.

Azt azonban tudjuk, sőt eszünkbe, hogy nincs népkönyvtára, gyermekmenedék helye s állatvédő-egyesülete.

Körmezőnek is vannak — en miniatüre — Meczenásai, Kuun kocárdjai, Röck szí-

fogát is elrobogott üresen hagyva az előbb oly nagy pompában ragyogó teret. Természetesen a kiállítás most a földög; ez az érdeklődés állandó tárgya. Különösen most, mikor a király és a királyi család számos tagja, számos előkelőség állandó látogatója. S így elképzelhető, hogy a delegációk, vagy a képviselőház ülése iránt esekely az érdeklődés. Pedig mindkét helyen fontos tárgyak vannak napi rendben. Amott a külügyi albizottságok tárgyalják a külügy-minisztérium költségvetését, melyet elfogadtak; itt a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslatot tárgyalják, melyet szintén elfogadnak fogadni.

Már általánosan érezhető a nyári hangulat. Nagy kelete van a fagyaltaknak és hűsítőknak. A nap csak úgy veri a kiállítást látogatók hátát, hogy csak úgy csurogóluk a veríték. De hát az ember szívesen eltűri ezt, mert ez a sok szép látni való bizony még egy kis fáradságot.

Fővárosi levelező.

Különfélék.

Kittüntetések. A király, Öfelsége Leidenfrost Gyula, valamint unokanőcsésze Leidenfrost László és Tivadar megyénkbeli földbirtokosoknak és a lévai uradalom nagybérlőinek, úgy törvényes utódaiknak a közügyek terén szerzett érdemeik elismerésül a millenium alkalmából a magyar nemességet adományozta. — Fr a n k Ferencnek, a magyarországi kegyes tanítórend helyettes főnökének, Léva városának is sok éven át köztisztviselőben állott polgárát, a millenium alkalmából a király a királyi tanácsosi címet adományozta. A jeles rendfőnököt s benne a hazafias kegyes-tanítóréndet ért eme legmagasabb kitüntetés városunkban is a legészintébb örömet keltett.

Hivatalvizsgálat. Dr. Bethlenfalvy György, az aranyos-maróthi kir. törvényszék elnöke a múlt héten a lévai kir. járásbírósnál hivatali vizsgálatot tartott, mely alkalommal egy a hivatal pontos vezetéséről, mint az előadók munkásságáról és a kezelő személyzet buzgó ügyviteléről magának teljes információt szerezvén ujjolag a legnagyobb elismerését fejezte ki, melyet valóban meg is érdemelt.

Barsvármegye banderiuma. A június 8-iki bódoló díszmenetben vármegyénk banderiuma is részt vett, melynek tagjai voltak Kosztolányi István, Leidenfrost Tivadar, Liphay Guido, ifj. Mailáth István és Révay Simon báró. A banderisták nem voltak ugyan egyformán öltözve, de azért különböző díszmagyarjaikban is jól festettek, s a daliás, dőlczeg alakok a merre mentek, méltó felüntetést keltettek. Legelől ment Révay Simon báró a megye insurrectionális zászlajával. Valamennyien rátermettek a lóra, mintha hozzálattak volna növe. S az öt óráig tartó lovaglás fáradalma sem látszott rajtuk, midőn a menetnek vége volt.

Színészeink. Özv. Veszprémi Jenőné színtársulata ma egy hete kezdete meg elő-

ládjai s Hirsch Móróczai; azaz vannak Kőrömczön is egyesek, a kik nagy jötevők.

Bobrovski s Szüszuer szegény tanulók javára tetemes alapítványokat tettek. Mátyás József, Kőrömcz egykori polgármesterének és országgyűlési követének özvegye 1000 frtos alapítványt tett oly kőrömczi születésű elemi iskolai tanulóknak jutalmazására, a kik a magyar nyelv tanulásában kiváló szorgalmat tanusítanak. A főreáliskola tanító-testülete önkéntes adományaiból — „Schröder Károly-alapítvány“ névvel — ösztöndíj-alapot alkotott.)

Akadé Kőrömczön is oly nagylelkű adakozó, a ki az egész nemzet háliját megérdemli. Egy nő az, a kőrömczi születésű, érdemteljes s szláv nevű Simó Mária. Ez a tisztelőtreméltó éltés hajadon, hosszú életén át, nagy takarékossgal gyűjtött egész vagyonát a magyar közművelődés céljaira szentelte. Ugyanis végrendeletében 78,673 ft 24 krnyi vagyonának, — a melynek egy része a történelmi és művészeti tekintetben nevezetes u. n. Mária-ház volt, — örökösévé a F. M. K. E.-et tette, a melynek közlekedése lesz a Barsmegyében, Kőrömczbánya körül fekvő Kunosvágása, Jánosrét, Kőrömczliget, Jánoshegy, Kékellő, Svábfalu s Felső-Tóti községben a magyar szellemet, nyelvet és művelődést terjesztő kiseddévókat és elemi iskolákat állítani s állandó fentartásukról gondoskodni.

Hogy az említett szép összeg a magyar közművelődés javára fog fordíthatni, az kétségkívül, a végrendeletkező nemés nő nagylelkűségének és hazaszeretetének köszönhető; de kiváló elismerés illeti minden hazafi részéről Baán Elemér kőrömczi kir. közjegyzőt, a F. M. K. E. és a Kőrömczi Magyar-Egyesület buzgó tagját is, a kinek lelkes figyelmeztetésére határozta el magát a derék honleány utánczó példaul szolgáló nemes tetteére. Folyt. köv.)

Lásd bővebben a kőr. áll. főreálisk. 1889/90-iki iskolai értesítőjét.

adásait városunkban. A folyó héten a színművek minden fajtát bemutatták, s a heti műsorból alkalmunk volt meggyőződni, hogy a társulat méltó jó hírnevére, mint a színművészet muzsáját nem csak kitaró, a millenium esztendejében sajnos, háládatlan buzgalommal, de tehetséggel is szolgálja. A társulat a vidék legjobb erőiből van összeállítva; egyik-másik a múlt évekről már jó ismerősünk is. Oly erők, mint Veszprémi, a társulat tragikája; Szöllősi Ilona és Kovács Ilka énekesnők, Berényi Irma és Nagyfalussy Julia, a társulat kedves naivái, Latabárné, a női komikum jeles személyesítője a színművészet leghivatottabb művelője. A férfiak közül csak Krémer Sándort, a jeles drámai erőt, Balázst és Tiszta, a vidék ismert komikusait, Rélayt, az öreg urak kiváló karakterizálóit, Nográdit és Pintéret, a társulat énekeseit említsük, s ha még ehhez hozzáveszük a számos, különben szintén ügyes segédzsinészeket is, azonnal tisztá képet alkothatunk a társulat művészi értékéről. Az operetteket egy sikerrel kultiválja, mint a könnyebb fajta vigjátékokat, boházatokot, vagy komolyabb színműveket. Azt hisszük, hogy közönségünk, mely eddig talán a milleniumi napok terhére róható apathiával viseltetett színházunk iránt, bizonyára méltányolni fogja a társulat nemes ambícióját. Ebben a materiális világban bár kevés a fogékonyság a szép művészetek iránt, mindazáltal lehetetlen, hogy ennyi iparkodás és törekvés a színművészet terén hatás nélkül maradjon.

A lévai kath. legényegyesület 10 éves fennállásának alkalmából f. hó 28-án a lövölde helyiségében táncszal egybekötött nyári mulatságot rendez.

Gyászír. Spanyol Ignác lévai posta- és távirtdai tisztviselő, városunk egyik általánosan ismert s köztisztviselőben álló alakja f. hó 9-én életének 65. évében elhunyt. A boldogult a magyar szabadság harcában, mint tüzerhadnagy vett részt. A szabadságharc leveretése után a postahivatalnál vállalt alkalmazást; ő volt a lévai posta- és távirtda hivatal legregőbb tisztviselője; már a régi postamesterek idejében kezelte a lévai távirtdát. Halála őszinte részvétele keltett a polgárok között. Temetése f. hó 10-én ment végbe tisztviselő társai és nagyszámu közönség részvétele mellett. Tisztársai kopor-pójára szép koszorút helyeztek. Gyászoló özvegye a következő gyászjelentést bocsátotta ki haláláról: Özv. Spanyol Ignácné, szül. Butor Julianna, a maga s az összes rokonság nevében mely fájdalommal jelenti szeretett férjének: Spanyol Ignác, m. kir. posta- és távirtda s. tiszt urnak, volt 1848—49-iki tüzer hadnagynak, f. évi június hó 9-én reggeli 7 órakor, életének 65-ik és boldog hásságának 25-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogult hiült tetemei f. hó 10-én délután 5 órakor fogtak Léván a r. k. sarkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Az engedtelő szent miséidőzot pedig folyó hó 12-én reggel fél 8 órakor fog az Urnak bemutatni. Léván, 1896. június 9-én. Béke hamvaira!

Adomány a tanítóknak. Nagy Salló város képviselő testülete, a város tanítói részére, hogy azok a milleniumi tanítói kongresszuson résztveheszenek, fejenkint 15 forintot szavazott meg. Azt hisszük, a jó példa nem marad követés nélkül.

Szabad e rosszat írni a cseléd könyvébe? A cseléd törvény (1886. XIII. t. cz.) 75. §-a azt mondja: A gazda köteles a cselédkönyv egyes rovatait lelkiismeretesen, az igazságnak teljesen megfelelően kitölteni. — A gazda, ki tudja valólan minősített ad, az abból eredő kárért felelős s ezenfelül 50 frtig terjedő bírsággal fenytendő. Háziasszonyok, cselédek között általánosan elterjedt vélemény, hogy nem szabad rosszat írni be s ezért a rossz cseléd minősítési rovatát inkább üresen hagyják, mikor az távozik a háztól, mások kíméletből cselekednek így. Egy budapesti belvárosi urnó azonban beírta: „Engedetlen, feleselő, hazug.“ Azonban a cselédek hivatásos rontója, a közvetítő felbiztatta a cselédet, hogy menjen panaszra a rendőrséghez s kérje a részére sértő bejegyzésnek hatóságai kiigazítását. Ugy történt. A IV. ker. rendőrkapitányság kiballgatta egy a bepanaszolt urnót, mint a rossz cseléd előbbi összes gazdáit, kik a minősítési rovatot üresen hagyták ugyan, de most a tárgyalás alkalmával beismerték, hogy náluk is olyan volt bizony a cseléd, mint a bejegyzés állítja. Arányi ker. kapitány 1) a bepanaszolt urnó bejegyzését, mint igazságnak megfelelőt — helybenhagyta; 2) a nagyralátó, panaszkodó cselédöt, kiről gazdái csak rosszat vallottak, a cselédkönyvet bevonta; 3) a cselédet hazatoloncoltatta; 4) azokat a háziasszonyokat, kik a cselédkönyv minősítési rovatát üresen hagyták, egyenkint 5—5 frt pénzbüntetéssel sújtotta. — Ha más rendőrkapitányok is ilyen tisztelést szerzenek a törvénynek, hamrosan, de nagyon javulnának keserves cselédviszonyaink!

Színház.

Özv. Veszprémi Jenőné színtársulata f. hó 7-én vasárnap mutatta be magát Bokor Józsefnek „Télen“ című népszínművében. A darab, daczára hogy pályadíjat nyert koránt sem sorakozhatik klasszikus szépségű népszínműveinkhez, minők a Falu rossza, Sárga csikó, Piros bugyelláris stb., mindazáltal több igen hálás szerep van benne, melyek képesek e népszínművet egy ideig műsoron tartani. A főszerep (Vasas Józsi) Krémerek jutott, kit már tavalyról is csak előnyösen ismerünk. Ezuttal is megálta helyét. B. Szöllősi Ilona (Katalin) eleven játéka es ügyes mozdulatai által megnyerte a közönség tetszését, melyet közte és Kovács Ilka (Anna) között megosztott. Csinos dalaikat többször megismételtették. Latabárné (özv. Bogárné) és Huber (Torkosné) szintén elég jól fogták fel szerepüket. Pintér (Marci) és Nográdi (Miklós) képviselték fiatalágot, de nem kielégítő fiatalos tüzzel. Hangjuk kellemes s kár, hogy megfelelő mozdulatokkal játékkukat nem kísérik. Nagy derültségnek okozói voltak Balázsy (Tapsi) és Tiszta iné (Böske), kik sikerült figurákat produkáltak. Ez első előadás, hisszük, jó ajánló levél; a közönség jó és összevágó előadásokat várhat tőle, főleg ha a sugó kissé csendesebben viseli magát.

Hét fön, f. hó 8-án egy kitünő, ötletekben és kaczagató jelenetekben gazdag francia vígjátékot, a „Minta férjet“ láttuk Kövessi fordításában. Az előadás egyike volt a legsikerültebbeknek s a kis számu közönség sokat mulatott rajta. Balázsy (Malivand) ezuttal is igazolta hozzáfűzött várakozásunkat. Izgett mozgott, hebegett motyogott, s mindezt oly természetességgel, hogy méltónak deklaráltuk, hogy Krémer (Jouvin) apósa lehessen, ki a véletlen által okozott komikus helyzetekben őszintesége daczára is oly hűen utánozta a becsületes, de kissé ügyetlen férjet. Latabárné (Aurora) a női komikum erejével hatott. Berényi (Lernie) és Nagyfalussy (Clementine) két rokonszenves alakítást mutattak finom, mondhatnók művészi kivitelben. Meg kell emlekeznünk még Rélayról (Thibandier) is, ki háládatlan szerepét is a legrokonszenvesebb tudta tenni. A többiek is összevágó játékkal emelték a hatást.

Keddén, június 9-én West és Held operettje, a „Bányamester“ került színre. Nográdi (Roderik) tenorját szépen tudta érvényesíteni. De kérjük, ne a fogai közül ereszse ki a hangot. Szöllősi Ilona (Fichtenan) hangja csengő tiszta, a felsőbb regiszterekben azonban erőltetett s azért nem mindig biztos. Kovács Ilka (Nelli) hangja kissé gyöngö, de nagyban pótolja kedves és eleven játéka, mely különben mindkét énekesnő jeles tulajdonsága. Latabárné (Efrida) és Tiszta (Zvack) igen értenek ahhoz, hogy kell a mulatságos jeleneteket kiaknázni. Baranyai (Martin) bizony gyöngö bányamester volt. Legjobb volt a harmadik felvonásbeli keringője. Egyéb iránt az előadás sikerültnök mondható.

Szerdán, Bisson sokat emlegetett bohózata, „Mi történt az éjjel?“ került színre oly csekély közönség előtt, mely valóban érthetetlen. Az előadás igen sikerült volt s általában a társulat legjelesebb a vígjátékok és bohózatokban. Balázsy Poulard szerepében pompás alak volt, valamint Latabárné is, mint féltékeny, papucs-kormányzó. Krémer kedvetlenül játszott, pedig az ilyen darabokban már igen sokszor láttuk kitünni. Kovács Ilka (Susanna) páratlanul kedves jelenség volt; daíai köztetszésben részesültek Rélay (Berjonnal) és Tiszta (Justaret) szintén jeleskedtek. A megjelent közönség mindketőn jól mulatott.

Csütörtökön került színre — de itt nem „először“ — Sudermann hatalmas darabja: az „Otthon.“ A szerepekben a legjobb tehetségek működtek közre. Veszprémi né (Magda) finoman kidolgozott alakítást látattott, de a darab vége felé mintha belefáradt volna. Balázsy (az apa) alakítása kitünő volt, a darab végéig folyton emelkedő, szintugy Rélay-é (Keller). Krémer (lelkész) sokoldalú tehetsége e nehéz szerepet is legyőzte, habár kissé hidegen játszott. Nagyfalussy Julia (Mariska) játéka affektálás nélkül való, élethű és kedves volt; kis szerepében is igen öntudatos és megkapó alakítást adott. Latabárné (Franciska néni) mint mindig, úgy most is ügyesen mozgott, habár — azt tartjuk — e darabban nem kellett volna annyit komédiázni. — Az előadást meglehetősen szép közönség nézte végig, de mintha e darab hidegen hagyta volna. Nem is lehet ezen csodálkozni; a tárgy maga nem tetszetős, sőt sötét; a megoldás erkölcsi sebeket hágy maga után és mégsem lehet teljes, mert a költő sem a család szigorú ridzségét, sem az erkölcsi elzülést nem approbálhatja. Egykinos problémát dob a publikum elé, melynek nincs és nem is lehet megoldása, csak a költő egyetemesen nemes lelke fordul itt részvétével azok felé, kiket a ridg, — de szükséges — mértékű társadalom kivet, de a iknek erkölcsi lazulását ő maga okozza szüikneblőségével.

Pénteken a Rika operette-re való előkészületek miatt nem volt előadás, a szombatiról jövő számunkban szólunk. Ma „Dobó Katicza“ került színre, melyet egy milleniumi prológ elvezet meg.

Köhögés, rekedtség és elnyátkosodásnál a torok és a légzési szervek mi den zavarainál melegen ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe Egger kitünő hatású mell-pozsztillált. Kaphatók 25 és 50 kros eredeti dobozokban minden gyógyszerárban és nevezetesebb gyógyszerüzletben. Fő- és szét-küldési raktár: Egger A. fia Nádorgyógszertára Budapesten Váci-körút 17.

Tanügyek.

Vizsgálatok sorrendje.

A helyi főgimnáziumban f. évi június 13-án folytatja az érseki biztos jelenlétében a hittanvizsgálatok. A többi tantárgyak vizsgálatának sorrendje a következő: Június 15. Hétfőn. VII. Magyar, német, történelem. VI. Mennyiségtan, természetrajz, görög-pótló rajz. V. Latin, görög, görög-pótló magyar. Keddén. IV. Mennyiségtan, természetrajz, rajz. III. Latin, magyar, német. II. Rajz, számtan, földrajz. 17. Szerdán. I. Latin, magyar. VII. Mennyiségtan, természettan, görög-pótló rajz. VI. Latin, görög, görög-pótló magyar. I—VII. A magántanulók irasbeli vizsgálatai. 18. Csütörtök. A magántanulók szóbeli vizsgálatai. 19 és 20. Péntek, szombat. Érettségi szóbeli vizsgálatok. 22. Hétfőn. V. Magyar, német, történelem. IV. Latin, történelem. III. Történelem, földrajz. 23. Keddén. Sz. gyónás és áldozás. 24. Szerdán. VII. Latin, görög, görög-pótló magyar. VI. Magyar, történelem, német. II. Latin, magyar. D. u. 2—3. Francia nyelv. 3—4. Gyorsírás. 4. Torna, zene, jutalmak kiosztása. 25. Csütörtökön. V. Számtan, természetrajz, görög-pótló rajz. IV. Német, magyar. III. Számtan, rajz. I. Rajz, számtan, földrajz. 26. 27. Teljes szünet. 28. Vasárnap 8 órakor „Te Deum“, bizonyítványok kiosztása.

A gimnázium igazgatósága.

II.

A lévai róm. kath. népokt. iskolák záróvizsgáinak sorrendje: Június 18-án reggel 8¹/₄ órakor az elemi fiúiskola I. oszt. délután 2¹/₂ órakor az elemi fiúiskola II. oszt. Június 19-én reggel 8¹/₄ órakor az elemi fiúiskola III. oszt. délután 2¹/₂ órakor az elemi fiúiskola IV. oszt. Június 20-án reggel 8¹/₄ órakor az elemi fiúiskola V. oszt. Június 21-én délután 4 órakor az ovoidában. Június 22-én reggel 8¹/₄ órakor az elemi leányiskola I. oszt. délután 2¹/₂ órakor az elemi leányiskola II. oszt. Június 23-án reggel 8¹/₄ órakor az elemi leányiskola III. oszt. délután 2¹/₂ órakor az elemi fiúiskola IV. oszt. Június 24-én reggel 8¹/₄ órakor a polg. leányiskola I. oszt. délután 2¹/₂ órakor a polg. leányiskola II. oszt. Június 25-én reggel 8¹/₄ órakor a polg. leányiskola III. oszt. délután 2¹/₂ órakor a polg. leányiskola IV. oszt. Június 28-án reggel 8 órakor hálaadó isteni tisztelget.

Az igazgatóság.

III.

A lévai iparos és keresk. tanonciskolában az 1895/6. tanévet záró vizsgálatok június 14-ikétől 18-ig a rendes tanórákban következő sorrendben lesznek megtartva: Iparos tanonciskolában: Június 14-én d. e. 1—12-ig az előkészítő osztályban. Június 15-én este 6—8-ig az I-ső a) és II-ik osztályban. Június 16-án este 6—8-ig az I-ső b) és III-ik osztályban. Kereskedő tanonciskolában: Június 15-én este 5—8-ig az I-ső osztályban. Június 16-án este 5—8-ig a 2-ik osztályban. Június 17-én este 5—8-ig a 3-ik osztályban. A hittanból a vizsgálatok a fent jelzett napokon a feleketek lelkészei által kitzítőt időben lesznek megtartva.

Léván, 1896. június 7-én.

Az igazgatóság.

IV.

A lévai ág. hitv. ev. elemi iskola évváró vizsgája f. hó 20-án d. e. fog megtartatni. Kezdődik 8 órakor.

Nyersselyem básztruhákhoz való kelmét 8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre — Tussors-és Shantungs-Pongees valamint fekete, fehér, és színes Henneberg-selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, sima, csikos, koczkázott, mintázott, damaszt, s. a. t. (mint egy 240 különböző minőségű 2000 szín és mintázatban s. a. t. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva, mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (cs. és k. u. szállító) selyemgyára Zürichben. Svájczba címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Lévai piaczi árak.

Rovatvezető: Kónya József városkapitány.

Buza: m.-mázsként 6 frt 20 kr, 6 frt. 40 Kétszeres 5 frt 85 kr. 5 frt 95 kr. — Rozs 5 frt 80 kr. 5 frt 90 kr. Arpa 4 frt 20 kr. 5 frt — kr. — Kukorica 4 frt 50 kr 4 frt 60 kr. Bab 6 frt — kr 6 frt 50 kr. Zab 6 frt 20 kr. 6 frt 50 kr. Loncse 6 frt 60 cr. 6 frt 80 kr. Köles 4 frt — kr. 4 frt 20 kr.

Pályázati hirdetmény.

Léva rend. tanácsú város — a honvédelmi m. kir. minisztériumnak 25090. VIII. számú engedélye alapján — régi **honvéd-laktanyáját** kibővíti s ezen építkezést még ez év folyamában létesíttetni kívánja.

A részletes tervek és költségvetés elkészülvén, azok Léva város polgármesteri hivatalában megtekinthetők, esetleg a pályázni kívánók által lemásolhatók.

A kiviteli költségek 76662 forintban tervezetnek, melyek a megtartandó ajánlati tárgyalás alkalmával a város részére legkedvezőbb **árengedést tevőnek** — a város szabad választása vagy elutasításának fenntartása mellett — kivitelre átadatnak.

Ezen laktanya kibővítési munkálat még ez évben keresztül viendő lévén, ezen körülmény folytán Léva városa eddig is beszerzett és biztosított, részben már helyre is szállított:

- alapkövet 200 m. ölet
- falba való követ 235 m. ölet
- égett téglát 300000 drbot, — mely

anyag beszerzési áron a vállalkozó építőnek átengedtetik, illetőleg a vállalkozó által átvéteik.

Az ajánlatok írásban, lepecsételve és külsőleg a pályázó nevének kiírásával, — valamint: a költség tervezet összegének 5%-tőli bánatpénzzel való ellátásával, esetleg: ezen összegnek a városi pénztárba való befizetését igazoló nyugta csatolásával adandók be.

Az ajánlatba elismerendő, hogy a költségvetésekben felsorolt munkák csökkenése vagy nagyobbodása, vagy egyes tételek teljes kihagyása, megváltoztatása az egységárrakra nézve semminemű befolyással nem bír és hogy ajánlattevő az építési terveket, költségvetési kivonatokat, a vállalati feltételeket, nem különben az összes helybeli viszonyokat teljesen ismeri, azokat magára illetve ezen vállalatra nézve kötelezőknek elfogadja s azoknak magát alá veti.

A pályázat **folyó évi június hó 30-ig, déli 12 óráig** nyitva tartatik s azon ideig a pályázati ajánlatok elfogadtnak, — azon időn túl beadandó pályázat elfogadása a városi hatóság külön engedélyéhez kötöttetik, de egyenesen vissza is utasítható.

A beérkező ajánlatok felbontása folyó évi **július 1-én délelőtt 10 órakor** Léván a városház termében fog eszközöltetni, mely eljárásnál a pályázók vagy meghatalmazottjaik jelen lehetnek.

Azok kik ajánlattételre alkalmas mintát és a vállalati feltételeket, esetleg a költségvetés másolatát előzetesen birni kívánják, 2 frt. 50 kr. beküldése mellett részükre kiadatik és megküldetik.

Kelt Léván, 1896. évi június hó 10-én.

Máriássy István,
polgármester.

Bérlet.

A kistapolcsányi uradalomhoz tartozó majorságokból **1897. évi január 1-től** számított 12 évre a következők fognak haszonbérbe adatni.

1. A völgyben, mintegy 200 méter tengerszin feletti magasságban a „Kis-Tapolcsány“ vasutállomás közvetlen közelében levő kis-tapolcsányi alsó és zsitva-kenézi majorságok és pedig vagy együttesen vagy külön-külön; az egyik:

113 kat. hold 1408 □ öl szántókból, 1417 □ öl kertekből, 942 □ öl belsőségből; a másik 105 kat. hold szántókból, 261 □ öl legelőből, 607 □ öl belsőségből áll.

2. A dombos talajon, mintegy 200 méter tengerszin feletti magasságban 4 kilométernyire a vasutállomástól a „Kraszni Majer“ nevű 311 kat. hold, 23 hold 737 □ öl legelő, 2 hold 28 □ öl bokros és 1 hold 1020 □ öl belsőség.

3. Erdőségben, mintegy 400 méter tengerszin feletti magasságban, a vasutállomástól 9 kilométernyire „Ribnik“ nevű major: 89 kat. hold 989 □ öl szántó, 688 □ öl kert, 11 hold 1045 □ öl rét, 1 hold 693 □ öl legelő, 1438 □ öl belsőség.

4. Erdőségben, mintegy 409 méter tengerszin feletti magasságban Kis-tapolcsánytól 11—13 kilométernyire a fenyő-kosztolányi majorság 72 kat. hold 1418 □ öl szántó,

13 kat. hold 107 □ öl rét, 38 hold 487 □ öl legelő 1173 □ öl belsőség, 1556 □ öl kert.

Ezen fekyőséghez a közel fekvő erdőségekben erdei rétek is kibérelhetők és széna szalma és más egyéb készletek visszatérítés mellett átvehetők.

Az őszi vetéskez a szántók és épületek egyrésze már f. é. július kavában rendelkezésre bocsájthatók.

A lakosság tótajku Kistapolcsánytól 4 kilométernyire van a vármegye székhelye Ar-Maróth és 45 kilométernyire van nagy-szurány-czukorgyár.

A szerződési feltételek főherceg uradalmi intézéségnél Kis-Tapolcsányban meg tekinthetők ugyanoda az egyes, vagy összes bérleményekre vonatkozó ajánlatok f. é. július 1-ig beküldendők.

Selmeczbánya, Kőrmöczbánya, Besztercebánya, Lévaiak találkozó helye

Szilaveczy Flóris

vendéglős.

Budapest, VII. kerület, 'Aréna-ut 58. szám, a városligettel szemben, a kiállítás közvetlen közelében.

Ajánlja kitünő minőségű jó magyar konyháját **Dréher-féle** kiviteli **márcziusi** sört, hamisítatlan erdélyi és jobb fajtájú magyar hegyi borokat jutányos árak és figyelmes kiszolgálás mellett.

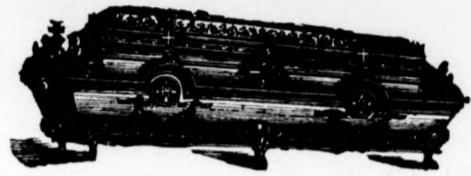
Ugyanott **privát lakások** kaphatók, személyenkint 1 frtért.

Egész napon át frissen főtt meleg ételek.

FISCHER MIKSA Léván.

A bécsi érczárak gyára

ÉRCKOPORSÓINK

Barsvármegye területére szóló kizárólagos gyári raktárát **május hó 20-án** átvettem

A kinek az a szomorú sors jutott osztályrészül, hogy koporsóvétekről kell gondoskodnia, ajánlom azokat

15 forinttól 200 frtig

gyönyörű kivitelben. — A saját házámban levő koporsó-raktár bármikor megtekinthető.

Kisebbszerű urilak, néhány hold földbirtokkal, vasuti állomástól félóránnyira, szabad kézből eladó. Felvilágosítást ad **özv. Sághy Mihályné,** Honton, u. p. Ipolyság.

Zóna tarifa.

Van szerencsém a t. közönség b. figyelmébe ajánlani, hogy nagyobb anyag felhalmozódása miatt a következő leszállított árak mellett kapható:

- 1000 drb. égetett fali téglá 12 frttól felfelé
- 1000 drb. bécsi, vagy sopronyi faj cserépszindely 38 frt, vagy □ méterenként 60 kr.
- 1000 drb. hat szögletes talaj-tégla 36 frt.
- 1000 drb. négy szögletes talajtégla 25 frt.
- Mésznek ^mja egész vagon rakomány mellett 1.25 frt

Az árak a párkány-nánai állomásnál levő téglagyáramban átvéve értendők.

Azon reményben, hogy ugy az árakkal, mind a minőséggel a t. közönség kielégítését megszerzem

Megrendeléseket kér
Renner Gáspár
vállalkozó
tégla, cserép és mészgyáros
Párkány-Nána (Párkány)

Tarifa vételre felkérem az eladókat.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszert ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzölésésként alkalmaztatik közvényű, szűz, tagozagatonál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyártó Horgony-Liniment elnevezése alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. **40 kr., 70 kr. és 1 frt.** üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánsat van forgalomban. **Ni sem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy nélkül mint nem valódi utasítsa vissza.** Richter F. Ad. és társa, oszón. és kir. udvari szállítók, **Budapesti (Thüringia).**

Híres legkedveltebb hazai pezsgő.

Francia mód szerint készítve

Préda

Dr. Ludwig Willibald Nagy-Maros.

Raktárak Léván: **Czirok János és Supala Lajos** uraknál.

Saját pavillon a milléniumi kiállításon.